

Štát - Brazílska federatívna republika (Brazília) :

Dejiny

Roku 1500 - do Brazílie prišli Portugalci.

Roku 1808 - portugalský panovník Ján VI. (1767-1826) utiekol z okupovaného Portugalska do Brazílie a vyhlásil Rio de Janeiro za hlavné mesto Portugalskej ríše.

Roku 1815 - Brazília získala štatút kráľovstva.

Roku 1822 - syn kráľa Jána Pedro (1798-1834) vyhlásil nezávislosť. Pedro sa stal cisárom.

Roku 1824 - Pedro podpísal prvú ústavu.

V rokoch 1865-1870 - sa uskutočnila trojspolková vojna proti Paraguaju.

Roku 1888 - bolo v Brazílii zrušené otrokárstvo.

Roku 1889 - Brazília sa stala republikou.

Roku 1891 - bolo odhlasované prijatie novej ústavy.

Roku 1917 - Brazília sa pripojila k Dohode v 1. svetovej vojne.

Roku 1926 - Wáshington Luís (1869-1957) sa stal prezidentom bez volieb.

Roku 1930 - Luís bol zvrhnutý v prevrate vedenom Getúliom Vargasom (1882-1954).

Roku 1932 - rozsiahle povstanie proti Vargasovmu režimu v São Paulo trvalo tri mesiace, kým sa s ním podarilo uzatvoriť dohodu.

Roku 1934 - nová ústava zaručila zvýšenie miezd, skrátenie pracovného času, dala odborom zvýšené právomoci a zaviedla volebné právo pre ženy.

Roku 1937 - nová ústava umožnila Vargasovi diktátorstvo; veľa ústavných slobôd bolo zrušených. Vargas uskutočnil dôležité sociálne zmeny.

Roku 1942 - Brazília vyhlásila vojnu štátom Osi. Približne 25 000 vojakov bolo nasadených na taliansky front.

Roku 1945 - armáda donútila Vargasa podať demisiu. Za prezidenta bol zvolený Enrico Gaspar Dutra (1883-1974).

Roku 1946 - nová ústava obnovila občiansku slobodu a demokratické pravidlá.

Roku 1951 - za prezidenta bol znovu zvolený Getúlio Vargas.

Roku 1954 - začali vznikať občianske nepokoje; armáda požadovala Vargasovu rezignáciu, Vargas spáchal samovraždu.

Roku 1956 - prezidentom sa stal Juscelino Kubitschek (1902-1976).

Roku 1960 - vláda sa presťahovala z Rio de Janeira do Brazílie. Nový prezident Jânio Quadros (1917-1992) mal v úmysle rozvíjať hospodárstvo obchodom s komunistickými krajinami. V dôsledku robotníckych nepokojov a odborárskych akcií v mestách rástol politický tlak. Sedem mesiacov po zvolení prezident Quadros odstúpil a bol nahradený viceprezidentom Joãnom Goulartom (1919-1976).

Roku 1964 - z obáv, že Goulartova hospodárska politika povedie ku komunistickému prevratu, armáda prebrala moc. Diktátorom sa stal generál Humberto Castelo Branco, ktorý zrušil politické strany (1897-1967).

Roku 1974 - prezidentské kreslo obsadil generál Ernesto Geisel (1907-1996).

Roku 1979 - prezidenta vystriedal generál João Baptista Figueiredo (1918-1999), ktorý povolil činnosť politických strán a odborov po 15-ročnej vojenskej vláde.

Roku 1985 - nastal koniec vojenskej vlády. Prvým občianskym prezidentom po 21 rokoch sa stal Almeida Neves (1910-1985), ktorý však pre chorobu nemohol obsadiť post a tak bol nahradený José Sarneyom (1930). Boli zavedené hospodárske ochranné opatrenia; dodatok k ústave umožnil priamu voľbu prezidenta občanmi.

Roku 1986 - Brazílčania volili nový parlament a štátne orgány.

Roku 1988 - nová ústava posilnila právomoci parlamentu na úkor prezidenta. Boli zavedené ochranné opatrenia, ktoré mali zabrániť rozsiahlemu vypaľovaniu dažďových pralesov na chov dobytky.

Roku 1989 - za prezidenta bol zvolený Fernando Collor de Mallo (1949).

Roku 1992 - Collor bol obvinený z korupcie a nahradený bol viceprezidentom.

Roku 1993 - Collor bol obvinený z „pasívnej korupcie“ a jeho prípad sa riešil na Najvyššom súde.

Roku 1994 - prijatý bol plán na stabilizáciu meny, zavedenie novej meny a zníženie inflácie.

Roku 1995 - prezidentom sa stal Fernando Henrique Cardoso (1931).

Brazílčania

Obyvateľstvo Brazílie tvorí asi 90 % vlastný brazílsky národ, zvyšok sú národnostné menšiny tvorené súčasnými európskymi a ázijskými prisťahovalcami. Úradným jazykom je portugalčina z prímiesami indiánskych a afrických jazykov, zostatky Indiánov hovoria vlastným jazykom. Väčšina Brazílčanov sú katolíci, mnoho indiánskych kmeňov si udržalo svoje tradičné animistické náboženstvo. Ako národ sa Brazílčania sformovali v druhej polovici 19. a na začiatku 20. storočia. Súčasné rasové a etnické zloženie je výsledkom miešania európskych prisťahovalcov (hlavne Portugalcov) zo 16.-20. storočia s pôvodným indiánskym obyvateľstvom a s africkými černochochmi (dovezení ako otroci v 16.-19. storočí). Od polovice 19. storočia sa formovania brazílskeho národa zúčastnili aj iní prisťahovalci z Európy (hlavne Taliani, Španieli, Nemci) a z Ázie (hlavne Japonci). Dnes je asi 62 % obyvateľstva európskeho pôvodu (vrátane tzv. Lusobrazílčanov, potomkov portugalských prisťahovalcov z iných kolónií), asi 10 % sú černoši, asi 25 % mulati, zvyšok sú prevažne Indiáni. Pôvodné indiánske obyvateľstvo (Aravakovia, Karibovia, Tupíjovia, Žéovia a iní) bolo väčšej časti vyhubené v priebehu európskej kolonizácie (od 16. storočia), časť bola asimilovaná, zvyšky prežívajú hlavne v povodí Amazonky a v Mato Grosse (voľne aj v rezerváciách).

Zdroje

Prevzaté a upravené z:

- James Hugnes, *Velká všeobecná ilustrovaná encyklopédia*, Mladé letá 2002, ISBN 80-06-01235-0,
- Václav Hubinger, František Honzák, Jiří Polišínský, *Národy celého světa*, Mladá fronta, Praha 1985,
- Anton Matula, László Mari, Ladislav Tolmáči, Terézia Tolmáčiová, *Lexikón štátov a území sveta*, MAPA Slovakia Bratislava 2001, ISBN 80-8067-023-4.

Zdroje obrázkov

- Vlajky prevzaté a upravené z: <http://www.statnevlajky.sk/>,
- Polohy štátov prevzaté a upravené z: <http://www.zemepis.com/A-Z.php>,
- Mapy prevzaté a upravené z: <http://www.ezilon.com/maps/>.